

Návrhy k tezím energetické politiky státu (NECP¹, SEK², POK³)

Z jaké situace a potřeb by měla energetická politika ČR vycházet

- potřebujeme co nejrychleji snížit závislosti na energetických dodávkách z Ruska a nezvyšovat (resp. následně snižovat) závislost na dovozu fosilních paliv ze zemí mimo EU a naopak posílit energetickou spolupráci v rámci EU a spřátelených zemí (přehodnotit pojetí energetické bezpečnosti z národní na evropskou úroveň, která by měla být založena primárně na obnovitelných zdrojích energie a solidaritě napříč zeměmi EU)
- potřebujeme řešit klimatickou krizi (naplnit podíl ČR na dosažení klimatických cílů a splnit závazky přijaté evropské legislativy z balíčku Fit for 55 a REPower EU)
- potřebujeme řešit zásadní sociální dopady cenových výkyvů v energetice i strukturální energetickou chudobu a zrychlit tempo snižování energetické náročnosti budov i z pohledu zvýšení jejich odolnosti proti výpadkům dodávek plynu, tepla nebo elektřiny
- potřebujeme zachovat konkurenceschopnost, takže zvláště energeticky náročná odvětví našeho průmyslu musí rychleji zvyšovat svoji energetickou efektivitu
- potřebujeme inovovat energetiku a otevřít energetický trh novým subjektům (decentralizace) a přispět tak k odblokování rozvoje OZE
- je v zájmu ČR využít na transformaci energetiky období do roku 2030, kdy je největší dostupnosti externích (mimo státní rozpočet ČR a přenášení nákladů na spotřebitele) finančních zdrojů v historii (nebude se opakovat)

Jaké by měly být hlavní body energetické politiky ČR

- **Zásadní urychlení úspor energie:** podle zásady “energetická účinnost v první řadě” pro snížení nákladů veřejné správy, zvýšení konkurenceschopnosti firem, řešení energetické chudoby, vyrovnání s evropskými státy.
- **Masivní rozvoj OZE:** dosažení maximálního možného zvýšení výroby z (pestrého mixu) obnovitelných zdrojů energie a jejich integrace do energetických soustav (včetně odblokování rozvoje větrné energetiky a rozvoje systémů pro sezónní akumulaci přebytků výroby OZE). Je nutný dostatečně ambiciózní národní cíl pro OZE v rozmezí 31-40 % pokrytí koncové spotřeby (elektřiny, tepla, chladu a v dopravě) v roce 2030 a 35 % pro samotnou elektřinu. Na rozdíl od minulosti nevycházet z toho kolik musíme splnit, ale kolik můžeme dosáhnout. Dále je nutné pokračovat v odstraňování administrativních bariér a vyčlenění go-to zón pro velké projekty.
- **Maximální snižování emisí skleníkových plynů** co největší rychlostí (v návaznosti na cíle Pařížské dohody a zvyšující se cíle EU) zahrnující zachování odklonu od uhlí do roku 2033. Racionální odklon od uhlí zajistí snížení emisí skleníkových plynů i zlepšení kvality ovzduší, zvýší kapacitu pro připojování OZE, umožní využití externích finančních prostředků určených na tento proces a předejde nežádanému odstavování uhelných zdrojů vlivem ekonomiky provozu a nových regulací.
- **Dodržování principu do no significant harm**, tedy podporovat investice do tzv. environmentálně udržitelných hospodářských činností v souladu s nařízením Evropského

¹ The National Energy and Climate Plan of the Czech Republic (Vnitrostátní plán České republiky v oblasti energetiky a klimatu)

² Státní energetická koncepce ČR

³ Politika ochrany klimatu v ČR

parlamentu a Rady⁴ a omezení investic do činností, které životní prostředí významně poškozují.

- **Spravedlnost procesu energetické transformace:** zapojení všech skupin obyvatel a všech regionů do transformace a umožnění maximálního snížení energetické náročnosti i nízkopříjmovým domácnostem (zabránit rozevírání sociálních nůžek a naopak odstraňování příčin energetické chudoby a přijmout opatření pro její řešení).
- **Fungující komunitní energetika** umožňující zakládání energetických společenství, sdílení elektřiny (a následně i plynu či tepla). Podle studie EGÚ Brno mohou projekty obnovitelné komunitní energetiky obcí a bytových domů v ČR vyrobít potenciál 12 715 GWh elektřiny, tedy pokrýt 79 % spotřeby domácností.⁵
- **Otevření energetického trhu novým hráčům:** nejen komunitní energetika, ale také posilování a rozvoj konceptů jako akumulace, agregace, flexibilita, otevření trhu s podpůrnými službami v energetice, digitalizace. Obecně umožnění vzniku inovací a modelů, které si nyní ani neumíme představit.
- **Posílení přeshraničních propojení, kapacity přenosové a distribuční soustavy** pro zvýšení možnosti dovozů a vývozu elektřiny (opuštění drahého a z hlediska energetické bezpečnosti překonaného principu upřednostňování domácích elektráren na zemní plyn dovezený např. z Ruska před dovozem elektřiny z obnovitelných zdrojů ze států EU) a zajištění hladkého připojování OZE do sítě.
- **Podpora přechodu na nízkemisní alternativy také v oblastech dopravy a průmyslu** (například využití zeleného vodíku při výrobě oceli).

Jaké jsou důležité body procesu přípravy NECP/SEK/POK

- maximální otevřenost vůči veřejnosti od počátku přípravy, včetně dostatečně dlouhé doby na podávání připomínek (prováděcí nařízení Komise stanovuje členským státům povinnost přizvat veřejnost k tvorbě NECP, [C\(2022\) 8251 final](#))
- zapojení nevládního sektoru (Zelený kruh) a subjektů moderní energetiky (Komora OZE, Svaz moderní energetiky, Unie komunitní energetiky, ...) do užší pracovní skupiny pro přípravu návrhů i finálních verzí dokumentů i způsobu jejich hodnocení
- zveřejnění všech podkladových a souvisejících materiálů i návrhů NECP na speciální webové stránce, dle doporučení EK
- při tvorbě klást důraz na oblasti, které byly v NECP a SEK v minulosti zanedbávány (úspory energie, komunitní a decentralizovaná energetika) vzhledem k přeměně energetiky v posledních letech, včetně jejich koncepčního a gesčního uchopení při naplňování NECP a SEK (např. jejich převedením na MŽP) a
 - příprava zejména SEK v několika základních variantách podle důrazu na rozvoj konkrétních energetických zdrojů, které umožní vyhodnocení a porovnání klíčových parametrů jako emise skleníkových plynů, dopady na životní prostředí, ekonomická náročnost, sociální dopady, nezávislost na dovozu paliv mimo EU aj.

Kontaktní osoby:

Jiří Koželouh, Hnutí DUHA, jiri.kozelouh@hnutiduha.cz, 723 559 495

Barbora Urbanová, Centrum pro dopravu a energetiku, barbora.urbanova@cde-org.cz, 605 968 515

Jaroslav Bican, Greenpeace, jaroslav.bican@greenpeace.org, 773 721 237

Edvard Sequens, Calla, edvard.sequens@calla.cz, 602 282 399

Laura Otýpková, Frank Bold, laura.otypkova@frankbold.org, 770 170 722

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R0852&from=EN>

⁵ <https://www.hnutiduha.cz/publikace/studie-potencialu-komunitni-energetiky-v-obcich-bytovych-domech-cr>.